

[View the original article](#)

فراتر از خبر

داستان قدیمی‌ترین ملودی موسیقی مکتوب جهان که در سوریه کشف شد

راديو فردا

۱۴۰۵/مهر/۰۸

اجرای گروهی نوازندگان سوری بر روی ویرانه‌های پالمیرا

تصور کنید کشاورزی در حال شخم زدن زمینش است و ناگهان به چیزی برمی‌خورد که نه فقط تاریخ کشاورزی بلکه تاریخ موسیقی جهان را تغییر می‌دهد.

این اتفاق در روستای رأس‌شمر و در سواحل سوریه رخ داد؛ جایی که بعدها مشخص شد بر ویرانه‌های شهر باستانی اوگاریت بنا شده است.

در سال ۱۹۲۸ میلادی یکی از کشاورزان منطقه هنگام شخم زدن زمین به یک مقبره باستانی برخورد. همین کشف اتفاقی پای باستان‌شناسان را به منطقه باز کرد، کاوش‌ها آغاز شد که سرانجام به کشف تمدن باستانی اوگاریت انجامید.

↓ [لینک مستقیم](#) ✓

↗ [بازکردن در پنجره جدید](#)

اما در میان یافته‌های باستان‌شناسان، لوح‌هایی گلی وجود داشت که راز دیگری را در خود پنهان کرده بود؛ نشانه‌هایی که سال‌ها بعد مشخص شد برخی از آن‌ها در واقع نوعی نت‌نویسی موسیقی است.

این لوح‌ها حدود ۳۴۰۰ سال قدمت دارند و آن‌چه بر آن‌ها نوشته شده از قدیمی‌ترین نمونه‌های شناخته‌شده موسیقی مکتوب در جهان به شمار می‌رود.

قطعه‌ای که بیش از همه توجه پژوهشگران را جلب کرد، سرودی مذهبی درباره نیکال، الهه‌ای در آیین مردمان اوگاریت بود. نیکال همسر خدای ماه و در روایت‌های آن دوران الهه‌ای مرتبط با باروری و فرزندآوری بود.

متن این سرود به زبان هوری نوشته شده؛ زبانی که امروز منقرض شده است.

اما دشواری کار فقط زبان نبود. در کنار واژه‌ها، اعداد و نشانه‌هایی دیده می‌شود که معنای آن برای پژوهشگران روشن نبود. یکی از کسانی که برای رمزگشایی این معما تلاش کرد، جورج ویتال، فیزیکدان بریتانیایی تبار ساکن لاذقیه بود. او با بررسی دقیق نشانه‌ها و فاصله میان آن‌ها تلاش کرد ملودی پنهان در لوحه‌ها را بازسازی کند. ویتال سرانجام به یک ملودی تقریباً سه دقیقه‌ای رسید.

اما ماجرا یک پیچیدگی مهم دیگر هم دارد. پژوهشگران درباره نقطه آغاز قطعه و نحوه دقیق خواندن این نشانه‌ها اتفاق نظر ندارند. به همین دلیل، بازسازی‌های مختلفی از این موسیقی وجود دارد. با این حال، ساختار اصلی ملودی در بسیاری از آن‌ها مشابه است.

اهمیت لوح‌های اوگاریت فقط به قدمت آن‌ها محدود نمی‌شود. پژوهشگران با بررسی فاصله میان نشانه‌ها و کوک سیم‌هایی که در متن‌ها اشاره شده، به این نتیجه رسیدند که مردم این تمدن قرن‌ها پیش از نظریات بعدی، از نوعی سیستم هارمونیک استفاده می‌کردند.

به بیان ساده‌تر، آنچه روی این لوح گلی ثبت شده، نشان می‌دهد که موسیقی در بیش از سه هزار سال پیش فقط مجموعه‌ای از نغمه‌های سینه به سینه منتقل‌شده نبوده. دست‌کم در اوگاریت، برای ثبت و اجرای آن، نوعی نظام قاعده‌مند وجود داشته است.

تا پیش از کشف این لوح‌ها، از نمونه‌های بسیار کهنه موسیقی مکتوب، قطعه‌ای مرتبط با شعر اورستس از یونان باستان شناخته می‌شد. کشفیات اوگاریت اما تاریخ موسیقی مکتوب را بسیار عقب‌تر برد.

بعدها، مالک جندلی، آهنگساز سوری، از همین میراث الهام گرفت. او نت‌های بازسازی‌شده از موسیقی اوگاریت را در قالبی تازه تنظیم کرد و اثری با عنوان «اشک‌های اوگاریت» را در نقاط مختلف جهان اجرا کرد.

و شاید جذاب‌ترین بخش این داستان همین باشد؛ کشاورزی که نزدیک به یک قرن پیش در ساحل سوری زمینش را شخم زد، نمی‌دانست آنچه زیر خاک مزرعه‌اش پنهان شده صدایی است که بیش از سه هزار سال در سکوت مانده بود. صدایی از یکی از کهن‌ترین تمدن‌های جهان که دوباره شنیده می‌شود.

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

فرهنگ و هنر جهان

بایگانی

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وبسایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.